

Hraběšín

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Čáslav

Nadmořská výška: 358 m n. m.

Počet obyvatel: 109

Adresa URL: www.hrabesin.cz

Okres: Kutná Hora

GPS souřadnice: 49.852644N, 15.331808E

První pís. zmínka: 1327 (697 let)

PSČ: 286 01

Historie obce Hraběšín

Vesnice byla založena asi ve 14. století. V lexikonu české šlechty se udává rok 1327. Dostala jméno po Hraběšovi z Paběnic. Hraběšín je připomínán také již roku 1379 po úmrtí Karla IV., jako majetek Ježka z Hraběšína. Znamější se stal po roce 1622 na prahu třicetileté války. Tehdy ves kupuje Adam Studenecký z Přišíněvsi. Ačkoli se válčilo, vytvořil si zde samostatný statek a vystavěl pozdně renesanční zámek, jehož půdorysy se zachovaly až do dnešních dnů. Je však jen jednopatrový a pokryt valbovou střechou, původní byla mandsardová. Dcera Saloména převzala statek a provdala se za Zdenka Felixe Lukaveckého z Lukavce, který byl posledním členem Kamberské větve svého rodu. Nežili zde však až do smrti, a 22. 10. 1658 darují vše klášteru sedleckému. Saloménin otec koupil statek od Marie Magdalény Trčkové z Lípy, rozené Lobkovicové, za 3000 kop grošů českých. Vdova Saloména v roce 1672 postoupila a darovala klášteru různé pohledávky a závazky. Od roku 1658 zde mají mniši z kláštera Sedleckého letní pobyt. Po 100 letech je zámek barokně upraven.

Majetek po zrušení kláštera roku 1783 císařem Josefem II. převzal náboženský fond a od něho lovecký zámek Hraběšín v roce 1819 kupuje Karel Filip Jan Nepomucký, kníže ze Schwarzenberku, c.k. generál a polní maršálek ve vojště J. C. veličenstva Františka 1., vítěz nad Napoleonem u Lipska roku 1813, pro větev Orlickou. Ti jej, až na pozemkové reformy 1922-1927 a na období 1948-1992, vlastní dodnes. V zámku je kaple sv. Floriána, portál sousoší sv. Jana Nepomuckého a barokní brána z druhé poloviny 18. století s erbem Schwarzenberků. V roce 1886 byl u zámku postaven schwarzenberský zemědělský statek, který se pronajímal. Vznikl opuštěním neúrodných polí, způsobených škodami velkého stavu zvěře a odjezdem obyvatel do Ameriky. Nebylo lidí, kdo by pole obdělával, a tak se sloučila. Tehdy odcestovalo za oceán alespoň na 30 rodin z obce. V roce 1927 došlo k pozemkové reformě a z polí, o která neměl nikdo zájem, se vytvořil zbytkový statek. Mohl si jej koupit zemědělský zaměstnanec od Schwarzenberků Josef Douda. Statek od roku 1948 prošel socializací a po roce 1992 se navrátil původním majitelům. V současné době je pronajatý a hospodaří na něm Agro-Kluky.

V roce 1886 byla postavena nová škola, ve které se učilo až do jejího zrušení v roce 1963. Před rokem 1789 se vyučovalo soukromě v čp. 24, pak od roku 1789 v upraveném domě čp. 14. Dnes je budova školy sídlem obecního úřadu, místní knihovny a kultury. Ve středu obce se nachází lípy z roku 1850, pomník padlým z I. světové války, zvonička, budova nové hasičské zbrojnice z roku 1975 a nová prodejna smíšeného zboží. V Hraběšíně se narodil Josef Wébr, rytíř z Právo milu a Václav Škarka, který byl umučen za války v koncentračním táboře Osvětim.

V roce 1880 měla 78 budov, 500 obyvatel, 2 obchody a 2 hospody. Do roku 1961 patřila k obci i osada Hološiny, ve které se nacházelo v roce 1880 budov 27 a obyvatel 100.

